

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Evaluering af nordjyske frikommuneforsøg

- anbefalinger og erfaringer

Status v/ Sundheds- og Arbejdsmarkedschef Jannie Knudsen
og Frikommunekoordinator Netta Ben-Yedidia

KKR-møde d. 13. november 2020

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Baggrund

- Regeringen og KL blev i kommuneøkonomiaftalen for 2016 enige om at igangsætte et nyt Frikommuneforsøg II i perioden 2016-2020.
- Regeringens ønske med frikommuneforsøg II er at tilvejebringe ny viden og praktiske erfaringer, der kan bidrage til effektiviseringer, forenklinger og bedre styring i kommunerne.
- KKR Nordjylland tog initiativ til at de nordjyske kommuner kom med i Frikommuneforsøg II på beskæftigelsesområdet under temaet "En mere fleksibel beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet".
- Afsættet var de mange regler og proceskrav i den kommunale beskæftigelseslovgivning
- Målet for de nordjyske kommuner: At skabe en mere fleksibel og meningsgivende indsats – til gavn for borgere og medarbejdere uden det får betydning for resultater eller kvaliteten af indsatsen.
- Få forsøg blev helt/delvist imødekommet med ny beskæftigelseslovgivning 1. januar 2020. Men..... Det er fortsat nødvendigt at afbureaukratisere beskæftigelseslovgivningen – og skabe friere rammer til gavn for borgere og medarbejdere

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Evaluering

- I gennem de sidste 4 år har de nordjyske kommuner deltaget i 17 aktive forsøg, der på forskellig vis har givet brugbare erfaringer med at arbejde med færre proceskrav og mere mening
- Forsøgene spænder vidt. Store forsøg med mange tusinde borgere involveret og stort set alle de nordjyske kommuner, og små forsøg med kun få eller en enkelt kommune og med under 100 deltagende borgere
- Alle forsøg er blevet evalueret i perioden maj 2020 – september 2020. Konsulentfirmaet Rambøll har udarbejdet evaluering af de to store forsøg "Forsøg med fleksibelt kontaktforløb for forsikrede ledige" og "Forsøg med Rehabiliteringsteams". De øvrige evalueringer har kommunerne selv stået for
- Erfaringer og anbefalinger er kategoriseret under 4 tematikker:
  - færre proceskrav – i samtale og borgermødet
  - Færre proceskrav – i rehabiliteringsteams og lægeattester
  - Færre proceskrav – i den virksomhedsrettede indsats
  - Nye indsatser i beskæftigelseslovgivningen – hjælp til psykologbehandling og iværksætter
- Der er udarbejdet:
  - Evalueringer af samtlige forsøg
  - En Evalueringsrapport, der kort beskriver de enkelte forsøg, samt beskriver tværgående erfaringer, resultater og anbefalinger
  - En pixi med de overordnede anbefalinger

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Frikommunenetværkets overordnede konklusioner

Evalueringerne viser samlet set:

- Forsøgene og de større frihedsgrader har forbedret eller i hvert fald ikke forringet jobcentrenes resultater
- Forsøgene og de større frihedsgrader har givet mulighed for bedre ressourcefordeling ift. at understøtte de, der har mest brug for hjælp bedre og i forhold til at kunne sætte flere indsatser i værk – tidligere
- Forsøgene og de større frihedsgrader har generelt set øget tilfredsheden blandt borgerne, hvor meningskabelsen har været motiverende faktor
- Forsøgene og de større frihedsgrader har på samme vis øget tilfredsheden blandt virksomheder, læger og A-kasser
- Endelig har forsøgene og de større frihedsgrader i høj grad motiveret medarbejderne i jobcentrene, som i højere grad har anvendt deres faglighed til meningsfuld indsats i dialog med borgere, virksomheder m.fl.

Frikommunenetværkets anbefalinger til regeringen

Frikommunenetværket anbefaler, at forsøgene permanentgøres i fremtidig lovgivning. Kommunerne i Nordjylland har gennem Frikommuneforsøg II vist, at de kan forvalte den større frihed – endda med succes, og til glæde for borgere. Derfor går netværket skridtet videre og opfordrer til, at de oprindelige ansøgninger genbesøges, da der her ligger endnu flere meningsfulde forslag til forenklinger og fleksibilitet i beskæftigelsesindsatsen.

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Færre proceskrav – i samtale og borgermødet – Erfaringer og anbefalinger

➤ **Færre proceskrav er godt for borgere og medarbejdere – minimer og fjern dem fra lovgivningen**

Borgere, medarbejdere og a-kassemedarbejdere er tilfredse eller meget tilfredse med de færre proceskrav og for de friere og mere individuelt tilpassede muligheder.

➤ **Samtaler skal også fremadrettet kunne afholdes telefonisk eller digitalt**

De digitale samtaler bidrager med meget mere fleksibilitet for den enkelte borger og tager højde for alle livssituationer. Færre regler omkring afholdelse af samtalerne i jobcentret bidrager desuden til en langt bedre ressourcefordeling hos de kommunale medarbejdere.

➤ **Harmoniser lovgivningen endnu mere**

Frikommunenetværket anbefaler, at man endnu engang kigger beskæftigelseslovgivningen igennem og vurderer, om alle de mange proceskrav, som kan opleves forskellig fra målgruppe til målgruppe, giver mening.

➤ **Ryd op i de mange regelsæt, der er overlappende og skaber forvirring for borger**

Der er grundlag for yderligere regelforenklinger ud over forenklingen pr. 2020, også på tværs af lovgivninger. Et eksempel herpå er ledighedsydelsesmodtagere, der skal deltage i en række møder, der er overlappende, hedder noget forskelligt og ligger på forskellige ukoordinerede tidspunkter i forløbet samt udspringer af forskellige lovgivninger.

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Færre proceskrav – i rehabiliteringsteams og lægeattester – Erfaringer og anbefalinger

➤ **Smidigere regler og færre proceskrav til lægeattester og rehabiliteringsteams går ikke ud over resultaterne**

Ikke alle sager skal forelægges for rehabiliteringsteamet for at skabe gode resultater. Muligheden for fleksibilitet giver plads til mere fagligt skøn til glæde for borgerne. Forsøgene dokumenterer kortere varighed i forløbene kombineret med samme beskæftigelseseffekt. Samtidig har kommuner og borgere opnået en række procesmæssige forenklinger.

➤ **Fjern de krav der fører til over-sagsbehandling og "one-size-fits-all" og lad kommunerne give en værdig og individuelt tilpasset sagsbehandling til alle**

Reglerne i forbindelse med rehabiliteringsteams og lægeattester bør gøres smidigere og mere fleksible til gavn for borgere og af hensyn til den bedste ressourceudnyttelse i kommunerne. Det er ikke værdigt, at alle borgere skal behandles ens, når deres sager ikke er ens.

➤ **Lad beslutningen om at indhente lægeattester bero på et kommunalt skøn**

Kravet om at indhente den obligatoriske lægeattest (LÆ 285) i forbindelse med sygedagpengesager er allerede blevet ophævet med ny lov pr. 1. januar 2020. Forsøget viser, at alle regler om obligatoriske lægeattester kan fjernes og erstattes af faglige skøn - også i sager om eksempelvis revalidering, jobafklaringsforløb, førtidspension, ressourceforløb mv.

➤ **Lad kommunerne spare penge på at undlade de obligatoriske lægeattester**

Ikke alene har det vist sig, at sagsgange bliver smidigere, og sager ikke forlænges unødigt, mens der ventes på en obligatorisk lægeattest. Det har også vist sig, at kommunerne i de fire forsøg med lægeattester har brugt 12,2 mio. kr. mindre på de obligatoriske attester. Penge, der har kunnet anvendes på at rekvirere mere relevant lægelig dokumentation, eller som har muliggjort andre indsatser for borgere.

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Færre proceskrav – i den virksomhedsrettede indsats – Erfaringer og anbefalinger

➤ **Forholdstalskravene bør følge med tiden**

De seneste år er der skabt større og større viden om, at en virksomhedsrettet indsats er medvirkende til at skabe progression, udvikling og måske ordinære timer for selv borgere med vanskelige vilkår, psykisk sårbarhed, langvarig offentlig forsørgelse mv. For at kunne lykkes med at skabe rette match mellem udsatte borgere langt fra arbejdsmarkedet og de virksomheder, der rent faktisk har lyst til at bidrage og tage et socialt ansvar, er der behov for, at lovgivningen understøtter – og ikke spænder ben for – dette.

➤ **Giv jobrotationsordningen et boost**

Kommunernes afsæt for at deltage i Forsøget med jobrotation var bl.a. en oplevelse af, at grænsen på 26 ugers ledighed for en jobrotationsvikar kunne være medvirkende til, at virksomheder undlod at sætte efteruddannelse af deres beskæftigede medarbejdere i gang – fordi de simpelthen ikke kunne få den rette jobrotationsvikar. Forsøget med jobrotation har vendt jobrotationsordningen "rundt" og har taget afsæt i en anden præmis; at virksomhederne har behov for en vikar, mens deres egne medarbejdere er på efteruddannelse.

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Nye indsatser i beskæftigelseslovgivningen – hjælp til psykologbehandling og iværksætteri – Erfaringer og anbefalinger

➤ **Lad beskæftigelseslovgivningen understøtte iværksætteri**

Forsøgene med iværksætteri og mikrolån har vist, at ved at understøtte ledige til at udleve deres iværksætter-idé så bidrager det ikke blot til selvforsørgelse for den enkelte, men i visse tilfælde også til jobskabelse.

➤ **Psykologbehandling i jobcentret bør permanentgøres**

Forsøget med psykologbehandling bør permanentgøres, så kommunerne har mulighed for at integrere behandling og beskæftigelsesindsatsen for sårbare borgere. Det skaber sammenhæng for den enkelte og er i tråd med intentionerne om en helhedsorienteret indsats i kommunerne. Desuden bør erfaringerne udbredes, så det bliver alle udsatte borgere, der kan tilbyde psykologbehandling.

➤ **Ny viden er opstået – brug den fremadrettet**

Forsøgene har på hver sin måde bidraget med ny viden og resultater. Forsøget med psykologbehandling viser behov for at kunne fortsætte behandlingen, selvom borgere overgår til anden ydelse eller beskæftigelse. Dette har været medvirkende til lavt tilbagefald fra gruppen. På samme vis har der vist sig behov for flere samtaler og bredere målgruppe.

Forsøget med iværksætteri for dimittender understøtter fritagelse for rådighed - også efterfølgende, så konsolidering af virksomheden kommer helt på plads. Endelig viser forsøget med mikrolån, at det kun er borgere, hvor forretningsplaner samt personlige- og faglige kompetencer vurderes at bidrage til rentable virksomheder inden for 1,2 måned efter mikrolånsperiodens udløb, der bør omfattes.

➤ **Borger bliver mødt på deres behov og drømme – det er værdigt og giver mening**

Ens for de tre forsøg gælder det, at borgers behov og/eller drømme er med til at sætte retning for indsatsen. Forsøgene viser desuden vigtigheden af, at medarbejderne har mulighed for at give den indsats, der netop giver mening for borger. Yderligere står det tydeligt, at jobcentrets tro på borger og mulighed for at støtte borger i den ønskede retning er meningsgivende og motiverende for borger.

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Erfaringer med at være et nordjysk netværk

- Enighed om at forsøgene har gavnet borgere og medarbejdere
- Vigtigt, at kommunerne har kendt til hinanden i forvejen og har stået med nogle af de samme udfordringer.
- Afgørende at være flere kommuner sammen, da det har givet vægt og tyngde til ansøgningerne, har fordelt ressourcetrækket på flere, og har sikret en større grad af kvalitet i ideerne og ansøgningerne. Man er dermed kommet længere med forsøgene ved at være flere, end det vurderes, at man ville være kommet alene.
- Afgørende med en koordinator, der løbende har holdt fokus på forsøgene og bidraget med løbende orientering og involvering mellem det administrative, ledelsesmæssige og politiske led.
- Afgørende med bredt ejerskab i hele netværket og at de enkelte kommuner har haft frihed til at deltage i de forsøg, de ønskede.
- Samarbejdet med Frikommune II har været et Fyrtårnsprojekt i Nordjylland, der har skabt tættere samarbejde – også på andre områder end frikommuneforsøgene.
- Det skal være enighed om værdien af frikommuneforsøg – også på Christiansborg

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Erfaringer med at deltage i få/mange forsøg og i små/store forsøg

Deltagelsen i Frikommuneforsøg II og de enkelte forsøg har varieret fra kommune til kommune, og forsøgene varierer således, hvad angår antallet af kommuner der har deltaget i de enkelte forsøg, ligesom de enkelte kommuner har været med i få eller mange forsøg.

- Deltagelse i forsøg kræver ledelsesmæssigt fokus – fra start til slut
- Overvej antallet af forsøg. Overvej om ressourcerne er til mange eller få forsøg
- Evalueringsdesigns er vigtige – men det kan stadig være vanskeligt at påvise sammenhænge mellem forsøgene og resultaterne

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Den videre proces

- KKR Nordjylland 13. november 2020
- De politiske udvalg i kommunerne – til orientering i november-december 2020
- Rapport, pixi og bilag sendes til Social og Indenrigsministeriet senest d. 31. december 2020
- Forventer Regeringsbeslutning om eventuel videreførelse af frikommune-reglerne i april 2021
- Hvis regeringsbeslutning om at permanentgøre reglerne – lovarbejde forberedes og besluttet i forår – sommer – efterår 2021
- De nordjyske kommuner kan arbejde med de eksisterende frikommune-regler frem til udgangen af 2021

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Interessevaretagelse

- Frikommunerne arbejder på at skabe interesse og fokus på resultater og anbefalinger.
- Det forventes både tværkommunale og lokale initiativer til at skabe fokus

- Pt. arbejdes der bl.a. med ideer om
  - Pressedækning i forbindelse med KKR mødet d. 13. november 2020
  - Kontakt til KL
  - Møde med STAR d. 27. november
  - Kontakt til Beskæftigelsesministeren
  - Kontakt til Folketingets Beskæftigelsesudvalg (opfølgning)
  - Kontakt til relevante ordførere på Christiansborg
  - Drøftelser med relevante aktører om deres interesse og muligheder for at bidrage til interessevaretagelse, eksempelvis KL og a-kasser
  - Deltagelse i webinar om resultater i samarbejde med VIVE (Det nationale forsknings- og evalueringcenter for velfærd)
  - Generel pressefokus
  - Generel opmærksomhed på at nævne "Frikommune" i ALLE relevante situationer ALLE steder 😊

NORDJYSKE FRIKOMMUNEFORSØG II

Frikommune og aktuelle dagsordner

- Coronakrisen
- Regeringens Nærhedsreformen
- Pension-reformen (Arne-reformen)
- Beskæftigelsesministerens værdighedsmål